

PSİKOLOJİNİN TEMEL SÜREÇLERİ

2.ÜNİTE

SÜREYYA
EDİKLİ

SÜREYYA EDİKLİ

DAVRANIŞIN OLUŞUM SÜRECİ

Organizma (hayvan ya da insan) uyarıcı sonucunda davranışta bulunur. Bu davranış oluşurken belirli bir süreçten geçer. Bu süreçlere bir göz atalım...

Davranış oluşurken önce bunlar gerçekleşir:

Uyarıcı: Duyu organlarımızı etkileyebilen her şey bir uyarıcıdır. Örneğin ses, ışık, koku...

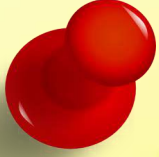
Uyarım: Uyarıcının duyu organımızı etkilemesidir. **Örneğin,** Sesin kulağıma gelmesi, ışığın gözüme gelmesi.

Duyum: Duyu organlarının uyarıcılardan aldığı enerjiyi sinirler aracılığıyla beyne ulaştırmasına duyum denir. Örneğin gülün kokusu bir uyarıcıdır. Bu kokunun burun tarafından alınması duyumdur.

Davranış: organizmanın içsel ve dışsal uyaranlara karşı gösterdiği her türlü tepkidir.

Algı: Duyumun beyne gidip anlam kazanması, ne olduğunun anlaşılmasıdır. Örneğin bir sesin, su sesi olduğunu anlamam.

Bir davranış oluşurken yanda anlattığım durumların olması gerekir

**ŞİMDİ BU
ANLATTIKLARIMIZA
UYGULAMALI BAKALIM.**

**DAVRANIŞ NASIL
OLUŞUYOR....**

UYARICI VAR..ÖRNEK: SES

**UYARIM VAR..SES
KULAĞIMIZA GELİYOR..**

**DUYUM VAR..DUYU
ORGANIMIZ KULAĞIMIZ
SESİ ALIYOR..**

**DAVRANIŞ OLUŞTU..TEPKİ
VERMEYE BAŞLADIK..**

**ALGIMIZ SESİN NE SESİ
OLDUĞUNA KARAR VERDİ**

Davranışların ortaya çıkma nedenlerini açıklamak her zaman kolay değildir çünkü insan karmaşık bir organizmadır.

Bu yüzden davranışların nedenlerini açıklarken insanın biyolojik özelliklerini, sosyal ve fiziksel çevresini, deneyimlerini, fizyolojik durumunu dikkate almak gerekir.

Ama her uyarıcı insanlarda aynı davranışı oluşturmayabilir....Bunu farklı örneklerle görelim..

**Çiçek
koklama**

**Hoşlanma
tepkisi**

Güzel bir çiçek kokusu A kişisinde hoşlanma; kokulara karşı alerjisi olan B kişisinde öksürme tepkisi oluşturabilir..

Farklı bazı uyarıcılar insanlarda bazen aynı bazen farklı davranışlar oluşturabilir. **Yan tarafa göz at.....**

öksürme tepkisi

K. Maraş paçası aç olan insan için çok lezzetli bir çorba iken tok olan insan için çokta lezzetli olmayabilir.

FARKLI UYARICILAR
İNSANDA AYNI TEPKİYİ
OLUŞTURABİLİR..

MANZARA

RESİM

MÜZİK

4 Tane soru geliyor...

İnsan biyo-psiko-sosyal bir varlık olarak tanımlanırken; bu tanımda davranışlarının karmaşıklığı vurgulanmak istenmektedir. Genel anlamda bir davranışı etkileyen pek çok süreçten hangisinin dominant nitelikte olduğunu kestirmek zordur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin nedeni diğerlerine göre daha karmaşıktır?

- A) Futbol maçındaki seyircinin gole sevinmesi
- B) Bir öğrencinin sınıfta aniden gülmeye başlaması
- C) Otobüs durağında bekleyenlerin, sıraya girmesi
- D) Rüzgarın etkisi ile kişinin gözlerini kapaması
- E) Annesinden azar işiten çocuğun, kardeşine kızması

Davranış organizmanın, iç ve dış etkilere karşı gösterdiği tepkidir. Davranışı hareketten ayıran temel faktör, belli bir etkiye karşı "bilinçli tepki" olma özelliğidir. Bilinçli davranış esas itibariyle iradeli, bir nedene dayalı ve bir amaca dönüktür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bilinçli davranıştan çok, harekete örnek olarak gösterilir?

- A) Eli sobadan yanan öğrencinin, acil servise gitmesi
- B) Dersine iyi çalışan öğrencinin, sınav öncesi dua etmesi
- C) Kariyer planlaması yapan birinin, yabancı dil öğrenmesi
- D) Araba kullanan kişinin, aynı anda navigasyonu takip etmesi
- E) Başka şeyler düşünen kişinin, kapı zili çalınca irkilmesi

Genetik kopyalama yoluyla, bir insanın fiziksel yönden bir benzeri üretilebilir. Ancak birbirinin kopyası olan bireylerin aynı kişiliğe ve tutumlara sahip olduğu düşünülemez.

Farklı ortamlarda büyüyen her iki cinsten tek yumurta ikizleri üzerine yapılan çalışmalar, ikiz bireyler arasında kişilik, tutum, ilgi ve eğilimler bakımından önemli farklar olduğunu göstermiştir.

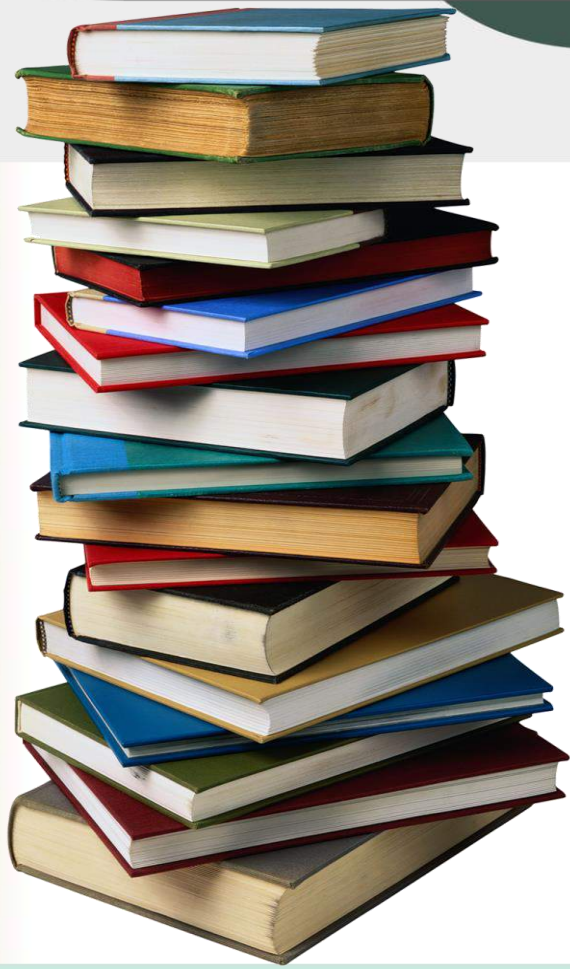
Bu parçada insan davranışları üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi olduğu vurgulanmaktadır?

- A) Çevre
- B) Cinsiyet
- C) Kalıtım
- D) Zekâ
- E) Yaş

Duyduğumuz bir ses, gördüğümüz bir ışık, aldığımız bir tat aslında bizi davranışa iten temel birer uyarıcıdır. İçsel ve dışsal uyarıcılar, davranışın ortaya çıkmasının biricik sağlayıcılarıdır.

Buna göre aşağıdaki davranışlardan hangisi, diğerlerinden farklı bir uyarıcıdan kaynaklanmaktadır?

- A) Şiddetli ses ve irkilme
- B) Aniden soğuk bir ortama girince titreme
- C) Açlık hissi ve yemek yeme
- D) Diz kapağına vurulunca ayağın hareketi
- E) Kuvvetli ışık sebebiyle göz bebeğinin küçülmesi

PSİKOLOJİK SÜREÇLERLE BİYOLOJİK YAPI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Psikolojik Süreçlerin ve Davranışların
Beyin Yapısıyla İlişkisi

Modern psikolojiye göre psikolojik süreçlerle biyolojik yapı ilişki içindedir.

İnsan bedeninde psikolojik süreçlerle yakından ilişkisi olan sistemler endokrin sistemi ve sinir sistemidir.

Bu iki sistem birlikte çalışarak organizmanın kontrol ve düzenini sağlar.

Hormonların salgılanmasından endokrin sistemi sorumludur. Bazı psikolojik rahatsızlıkların nedeni hormonlardaki düzensizliklerdir.

Hormonlar ergenlik, yaşlılık gibi geçiş dönemlerindeki davranış değişikliklerini de etkiler.

Endokrin sisteminin ilginç özellikleri var..Mesela hormonlar..Hormon deyip geçmeyin neler yaptıklarını bir bilseniz...Size birkaç hormondan bahsedeyim..

1. Kortizol

Hepimizin bildiği gibi kortizol, stres ve anksiyeteye etki eden bir hormondur. Bize her sabah kalkacak ve günümüze devam edecek enerjiyi verir. Ayrıca, beynimizin tehlikeli olarak gördüğü şeylere karşı tepki vermemizi sağlar.

2-Androjen

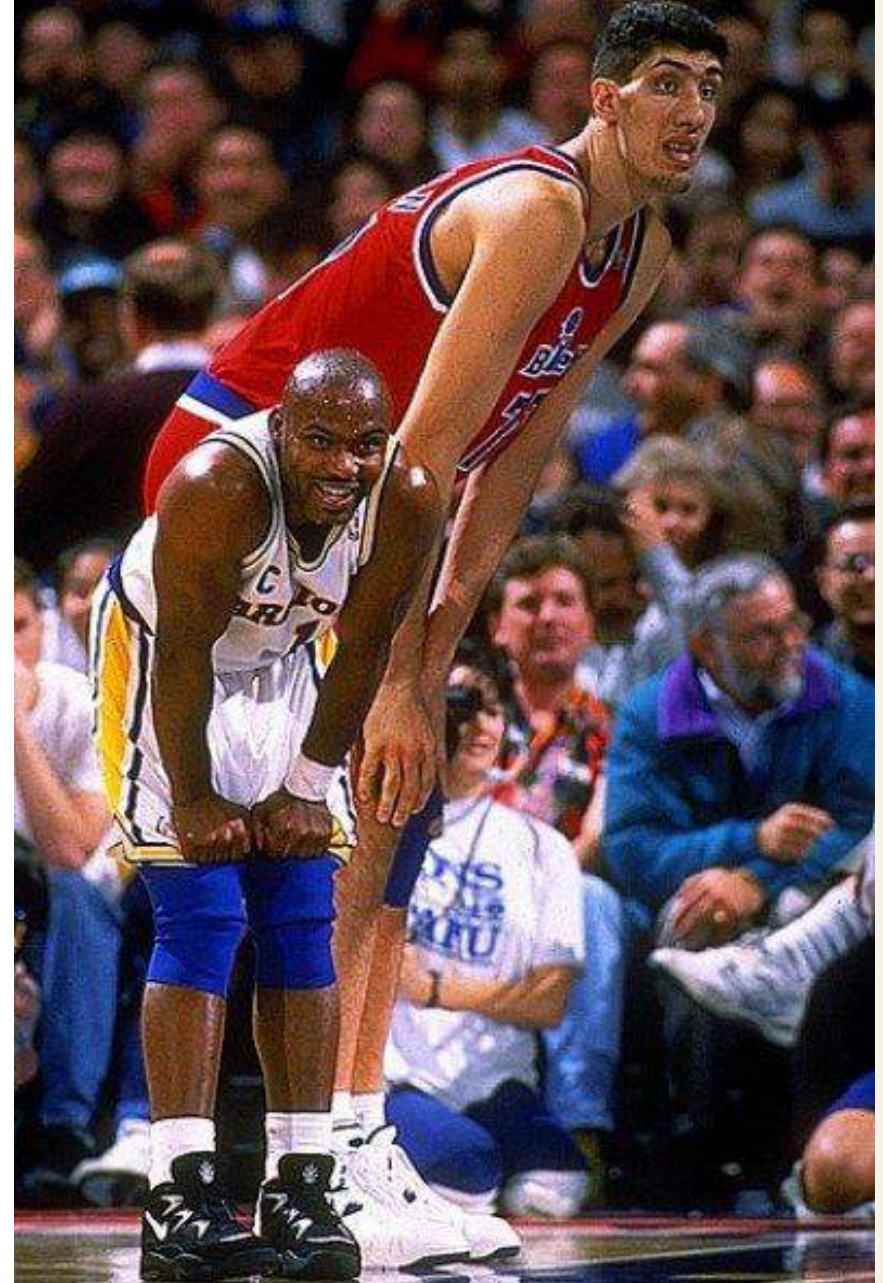
Androjen yani erkeklik hormonuna duyarlı bu kıllar, söz konusu hormonun baskın hale gelmesi sonucu kadınlarda erkek tipi kıllanmaya yol açmaktadır. "Hirsutizm" olarak adlandırılan ve kadınlara özgü olan bu hastalık androjen hakimiyetinin başlamasıyla ortaya çıkmaktadır.

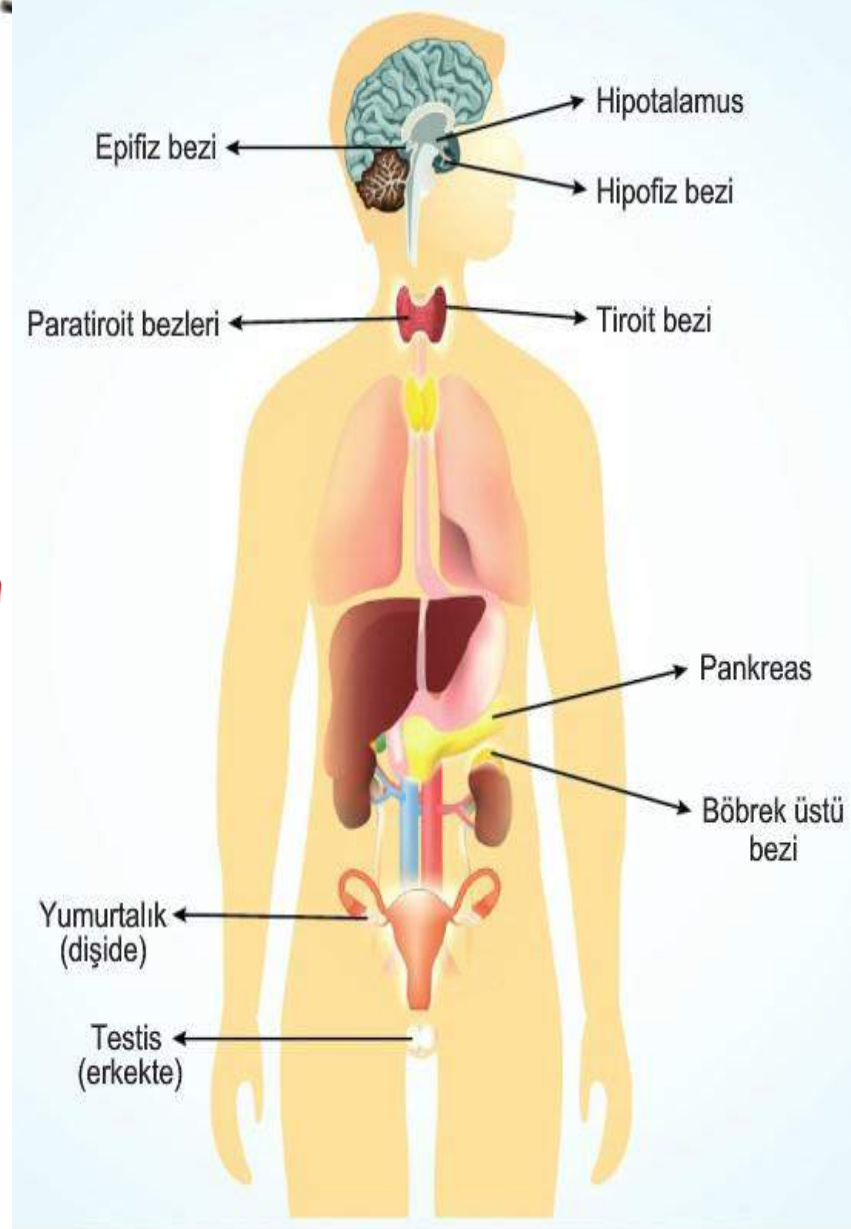
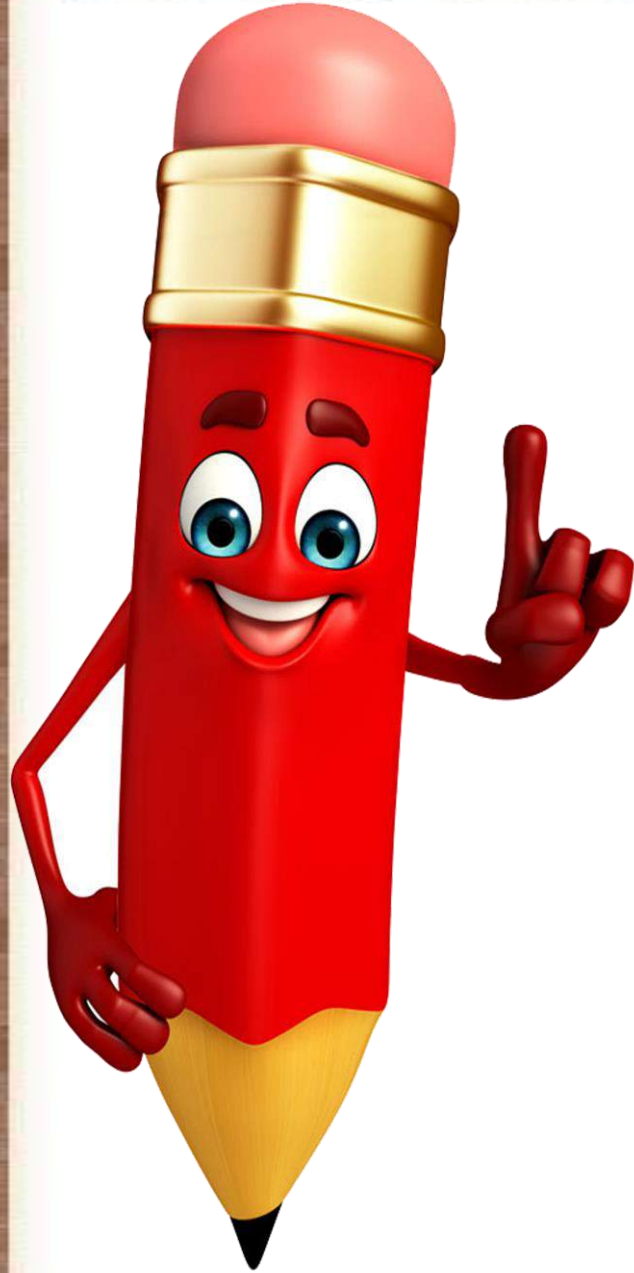

3-Tiroksin

Büyüme hormonudur. Tiroksin tiroid tarafından salgılanan birincil hormondur. Beyin, kemik ve kas büyümesini teşvik etmede rol oynar. Aynı zamanda kalp ve sindirim sisteminin aktivitelerini düzenlemeye yardımcı olur .

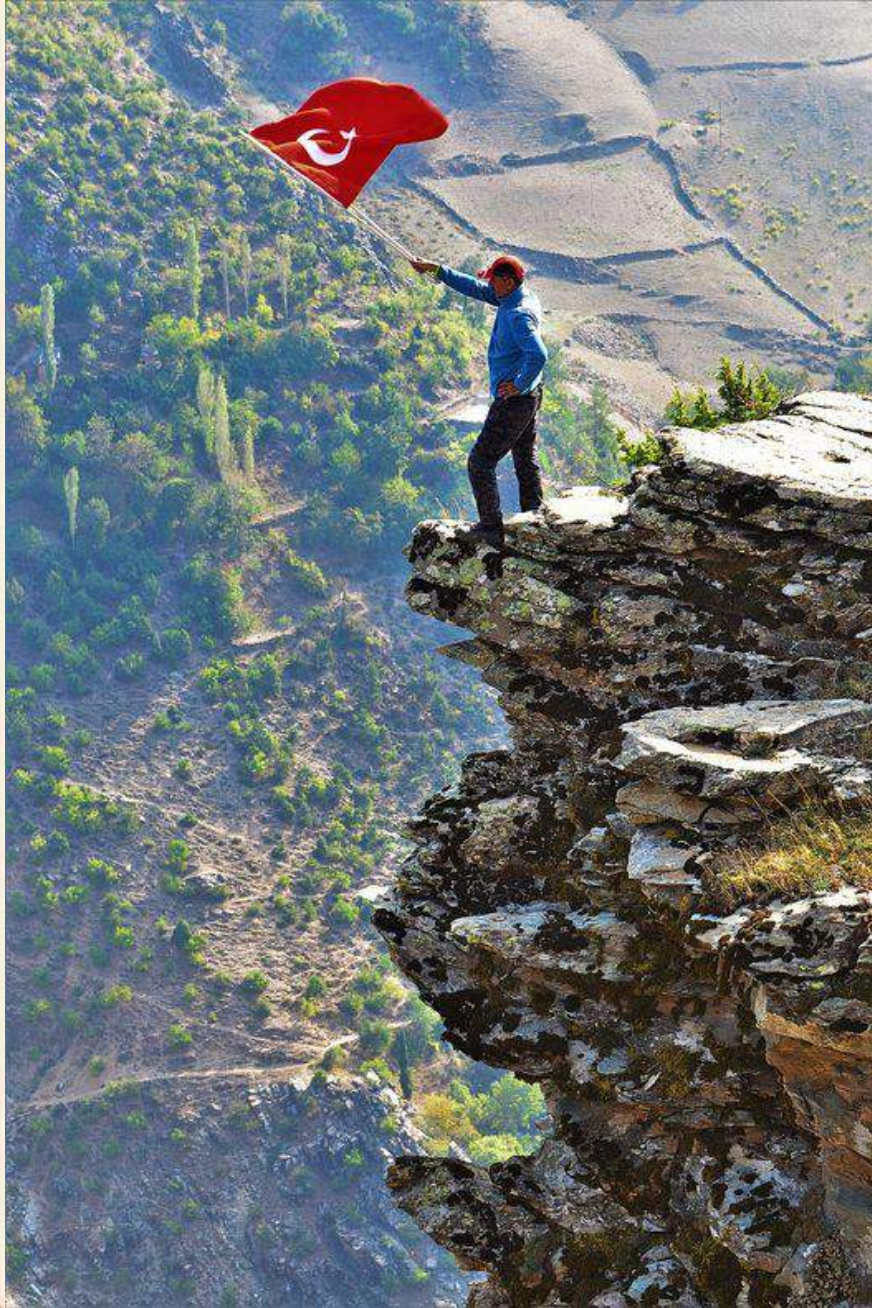
**FAZLA SALGILANIRSA
YANDAKİ GÖRÜNTÜ OLUR.**

İnsandaki başlıca endokrin bezler

Hormonları
vücudumuzdaki bu
endokrin bezleri
meydana getirir...

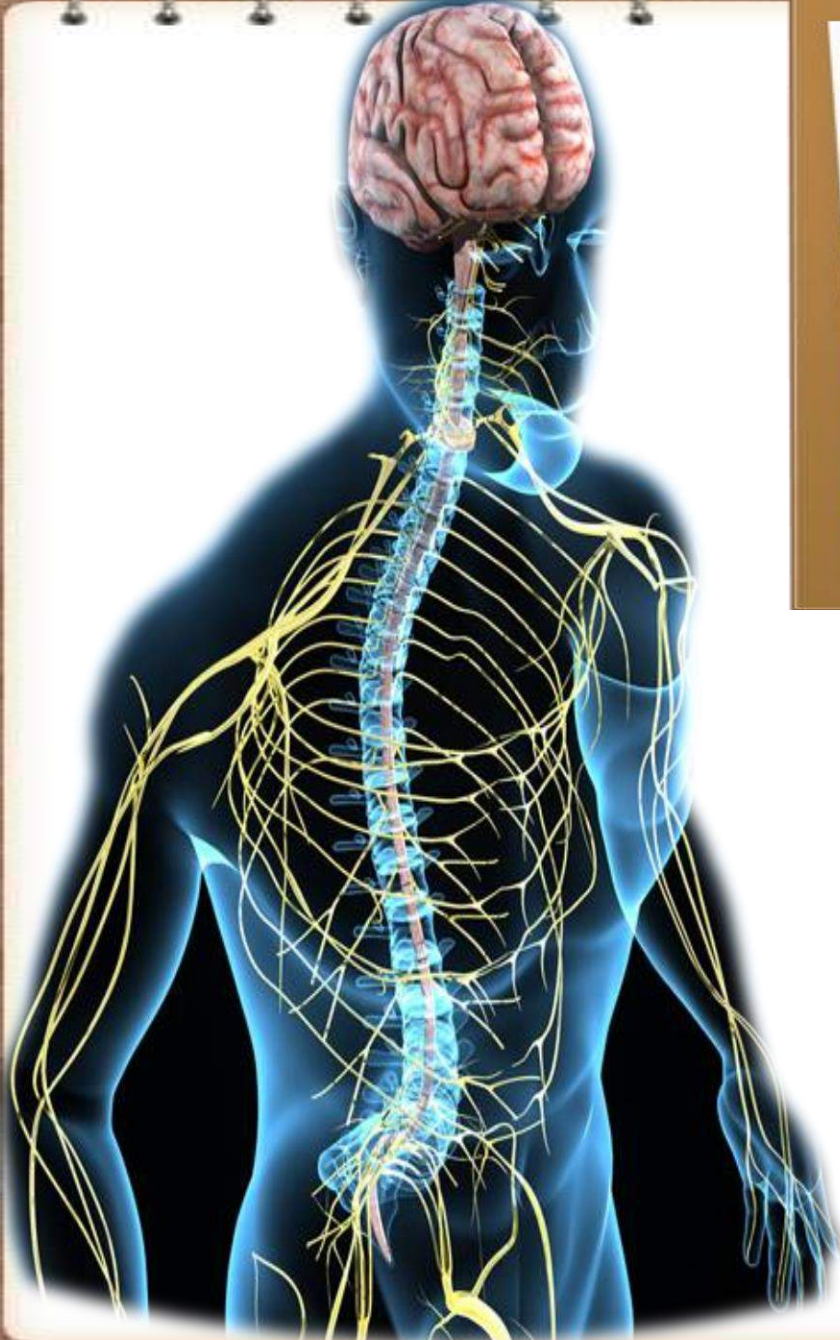

Bilinmez akşamlar her zaman
korkuttu beni
Her korkumda aklımda sen
kalbimde sen.
Bilinmezliğin o uçsuz
bucaksız dünyasında
Tek bildiğim hep sen.

Vücudumuzda birde sinir sistemi var.. Buna şöyle diyelim.. Bunlar bedenimizin internet hatları. Kısa süreler içinde bilgiyi merkeze taşıyor.. Yani beyine...

Sinir sistemi vücudun elektrokimyasal iletim ağıdır. Her türlü davranış, beynin değişik bölgelerinde yer alan sinir hücrelerinin etkinliği ile gerçekleşir. Değişik duyu organlarından gelen binlerce bilgi sinir sistemi sayesinde taşınır, işlenir ve bu bilgilere uygun yanıtlar oluşturulur.

Merak Köşesi

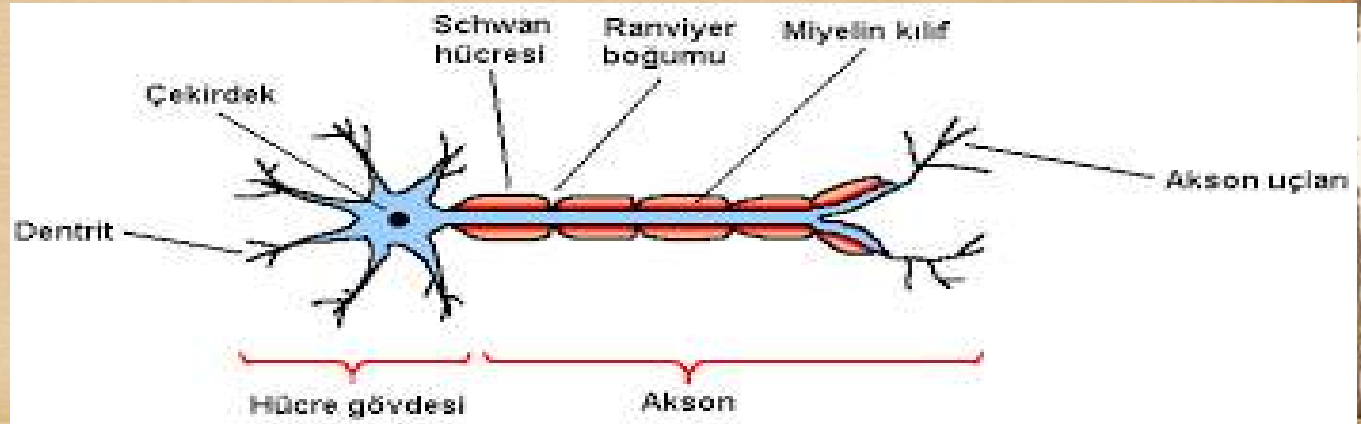
Elinize batan bir iğneyi hissedip buna tepki vermeniz sırasındaki bilgi akışı elektrik sinyalleri sayesinde gerçekleşir. İnsan vücudunda en fazla elektrik üreten organlar beyin ve kalptir. Bu bilginin insanlığa nasıl bir fayda sağlayacağını hiç düşündünüz mü?

Sinir sisteminden kısaca bahsedelim..Ne de olsa bizi ilgilendiriyor.Vücudumuz da 2 tür sinir sistemi var..Bunlar: merkezî ve çevresel sinir sistemi olarak ikiye ayrılır

Beyin ve omurilikte bulunan nöronlardan oluşan sisteme **merkezî sinir sistemi** denir. Nöronlar insan vücudundaki bilgi aktarımını kimyasal ve elektriksel yollarla sağlayan sinir hücreleridir. Vücudunuzdaki kaslara, organlara ve salgı bezlerine bilgiler göndererek onların çalışmasını kontrol eden nöronların çoğu beynin dış kabuğunda yani gri bölgede bulunur.

SİNİR HÜCRESİ

Birde **çevresel sinir sistemi** var. beyin ve omurilik haricinde vücudu ağaç kökü gibi saran sinirlerden oluşur. Merkezî sinir sisteminden vücudun organlarına bilgi getirip götürme görevini üstlenir. bu sinirler hasar veya kopma durumunda kendilerini yenileyebilme özelliğine sahiptir.

Çevresel sinir sistemindeki bu sinirler hasar veya kopma durumunda kendilerini yenileyebilme özelliğine sahiptir. Omurilikte zarar gören sinirler ise kolaylıkla yenilenemez. Bu yüzden omuriliği zarar gören insanlar felç kalabilirler.

Merak Köşesi

Herhangi bir nedenle sağ bacağını kaybeden birinin, hâlâ sağ bacağının ağrıdığını ya da kaşındığını iddia etmesi mümkün mü? Kaybedilen bir uzuvdan geldiği iddia edilen hislerin nasıl ve neden ortaya çıktığını ve hayalet uzvun ne demek olduğunu hiç merak ettiniz mi?

Bundan bahsetmezsek hiç olmaz...

Nedenmi bahsediyorum. tabiki beyinden..
Bu beynin çok ilginç özellikleri var.. Gerçek bir yönetici.. İlginçtir elektrikle çalışıyor.. Bazen bayılma nöbetleri geçiren kişiler görürsünüz.. İşte bu nöbetler beyindeki ani elektrik boşalmalarından kaynaklanıyor.. **İşte karşınızda beyin....**